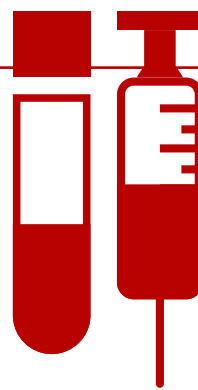

Wanda Błęńska

Poznaniacy i poznaniarki, poznaj ich!
materiały edukacyjne do nauki języka polskiego jako drugiego

A2/B1

Seria „Poznaniacy i poznaniarki, poznaj ich!” powstała w ramach projektu „Witaj w Poznaniu”

Tytuł: Poznaniacy i poznaniarki, poznaj ich! – materiały edukacyjne do nauki języka polskiego jako drugiego

Copyright: Poznańskie Centrum Dziedzictwa, 2023

Teksty i koncepcja merytoryczna: Julia Karczewska

Projekt graficzny i ilustracje: Lucyna Kaczmarkiewicz

Produkcja: Anna Mieszala

ISBN 978-83-62415-60-1 (całość)

ISBN 978-83-62415-72-4 (cz.4)

Wydawca: Poznańskie Centrum Dziedzictwa, ul. Gdańska 2, 61-123 Poznań
www.pcd.poznan.pl

POZnań*

Realizator:

Partner:

Patroni:

data urodzenia:
30 października 1911 r.

data śmierci:
27 listopada 2014 r.

Wanda BŁEŃSKA

ZADANIE 1

Przeczytaj tekst.

- 1 Wanda Błęńska urodziła się w Poznaniu. Jej matka zmarła, gdy dziewczynka miała niecałe 2 lata. Ojciec był nauczycielem i przez kilka lat uczył ją w ramach edukacji domowej. Później była uczennicą gimnazjum w Toruniu, a następnie studiowała na Wydziale Lekarskim Uniwersytetu Poznańskiego. Lekarką została w 1934 r.
- 2 W trakcie drugiej wojny światowej Wanda wstąpiła do Armii Krajowej. Jej zadaniem było dostarczanie żołnierzom listów i żywności. Zajmowała się też szkoleniem sanitariuszy. Posługiwała się pseudonimami „Szarotka” i „Grażyna”. Na kilka miesięcy trafiła do aresztu.
- 3 Wanda Błęńska powiedziała: „Trzeba pielęgnować swoje wzniosłe marzenia, nagromadzić ich tyle, żeby starczyło na całe dorosłe życie i nie przyjmować <<nie>> za ostateczną odpowiedź”. Swoje marzenia Wanda realizowała za granicą. W 1946 r. udała się do Niemiec, by odwiedzić chorego brata. Tam ukończyła kurs medycyny tropikalnej. Kontynuowała naukę w Anglii. Na Uniwersytecie w Liverpoolu uzyskała dyplom Instytutu Medycyny Tropikalnej i Higieny. W 1950 r. wyjechała do Afryki.
- 4 Ponad 40 lat spędziła w Ugandzie na misji w Bulubie, nad Jeziorem Wiktorii. Zajmowała się głównie leczeniem trądu. Dzięki niej zbudowano tam ośrodek dla osób chorych na tę chorobę. Była nazywana „matką trędowatych”. Stworzyła nowoczesne metody leczenia tej choroby. Została także wykładowczynią na uniwersytecie w Kampali. Współpracowała z europejskimi uniwersytetami w celu stworzenia szczepionki przeciwtrądowej. Stała się jedną z najlepszych specjalistek na świecie w dziedzinie leczenia tej zakaźnej choroby. Po latach tak mówiła o swoim życiu w Ugandzie: „Jestem wdzięczna Panu Bogu za to, że mogłam tam przebywać i pomagać ludziom. To były lata ciężkiej, ale szczęśliwej pracy. Przez ten czas zaznałam wiele serdeczności i życzliwości, wiele dobra szczególnie od osób, które spotkałam w Afryce”.
- 5 W 1964 r. lekarka otrzymała Medal Niepodległości Ugandy. Po powrocie do Polski ponownie zamieszkała w Poznaniu. Przyznano jej Order Uśmiechu i nagrodę Rzecznika Praw Dziecka. W 2001 r. nadano jej stopień podporucznika. W 2011 r. została odznaczona Krzyżem Wielkim Orderu Odrodzenia Polski m.in. za wybitne zasługi w pracy naukowo-badawczej w dziedzinie medycyny tropikalnej i leczenia trądu. Siedem lat później przyznano jej tytuł „Poznanianka Stulecia”. Była też Honorową Obywatelką Ugandy i Poznania.

ZADANIE 2

Napisz odpowiedzi na pytania dotyczące Wandy Błęńskiej.
Informacji szukaj w tekście z Zadania 1.

Kim była?

Wanda Błęńska była lekarką.

a. Kim był jej ojciec?

b. Gdzie studiowała?

c. Dokąd wyjechała po wojnie?

d. W którym afrykańskim kraju mieszkała?

e. Jak długo mieszkała w Afryce?

f. W leczeniu której choroby się specjalizowała?

g. Gdzie zamieszkała po powrocie z Afryki?

ZADANIE 3

 Posłuchaj nagrania i uzupełnij tekst wyrazami z ramki.

~~patronką~~ dialogu nagrodę warsztaty laureatką laureatem konkretna
rodziny aktywnie jednej schronisko formy

Lekarka jest **patronką** Piątkowskiej Szkoły Społecznej w Poznaniu. Przy szkole znajduje się Rondo Wandy Błęńskiej. W 2019 r. jej imieniem nazwano też _____ w kategorii indywidualnej poznańskiego konkursu Wolontariusz Roku. Mogą ją otrzymać osoby między 19. a 60. rokiem życia, które _____ działają na rzecz rozwoju wolontariatu w Poznaniu. Podczas jednej z uroczystych gal powiedziano: „Inicjatywa nadania imienia wyszła ze strony uczniów i nauczycieli ze Społecznej Szkoły Podstawowej im. dr Wandy Błęńskiej.

Życiorys pani doktor to historia pełna chęci niesienia pomocy innym". Pierwszym _____ nagrody został Witold Horowski, prezes Stowarzyszenia Społeczno-Kulturalnego „Polska-Ukraina”. Doceniono jego działania na rzecz polsko-ukraińskiego _____. Rok później nagrody nie otrzymała żadna _____ osoba. Uznano, że w okresie pandemii koronawirusa wielu poznaniaków i poznanianek angażowało się w różne _____ pomocy. Stwierdzono więc, że nie da się wskazać _____ osoby, którą można by wyróżnić. W 2021 r. _____ nagrody została s. Józefa Krupa ze Zgromadzenia Sióstr św. Elżbiety. Razem z innymi zakonnicami przy ul. Łąkowej prowadzi jadłodajnię oraz _____ dla osób w kryzysie bezdomności. W kolejnym roku nagrodę tę otrzymał Filip Tarachowicz związany z Fundacją Panda Team im. Michałka Tarachowicza. Organizacja ta wspiera _____, których najbliżsi chorują na nowotwory. Organizuje m.in. _____ dla dzieci osób walczących z chorobami onkologicznymi.

ZADANIE 4

Odmień imię Wanda przez przypadki. Następnie uzupełnij zdania.

kto? co? **Wanda**
kogo? czego? _____
komu? czemu? _____
kogo? co? _____
(z) kim? (z) czym? _____
(o) kim? (o) czym? _____
O! _____

Wszyscy szanowali _____ Błęską.

_____ Błęska to znana lekarka.

Nie zapomniano o _____ Błęskiej i jej dokonaniach.

Ojciec _____ Błęskiej był nauczycielem.

_____ Błęskiej przyznano wiele nagród.

Europejscy naukowcy wraz z _____ Błęską próbowali wynaleźć szczepionkę przeciwtrądową.

ZADANIE 5

Jest wiele możliwości współpracy z organizacjami w ramach wolontariatu. Zastanów się, która z form aktywności jest dla ciebie najbardziej interesująca. Jaki problem społeczny wydaje ci się szczególnie ważny? Sprawdź w tekście poniżej, z którą organizacją możesz się skontaktować i co możesz z nią robić.

Pamiętaj też, że w każdej szkole działa koło wolontariatu. Dowiedz się, który nauczyciel/nauczycielka jest opiekunem tego koła. Zapytaj, czy możesz do niego dołączyć. Uwaga: jeśli nie masz 18 lat, zgodę na wolontariat muszą wyrazić rodzice/opiekunowie.

Uzupełnij tekst. Uważaj na gramatykę.

Chcę zrobić coś dla **chorych dzieci** (chore dzieci). Raz w roku, w styczniu, w całej Polsce zbierane są pieniądze na sprzęt medyczny dla szpitali dziecięcych. Akcję organizuje Wielka Orkiestra Świątecznej Pomocy. Sprawdź, jak możesz włączyć się w następną zbiórkę.

Chcę działać na rzecz _____ (ochrona) praw człowieka – skontaktuj się z Amnesty International.

Chcę zostać wolontariuszem w organizacji, która działa na rzecz _____ (ekologia). Skontaktuj się z Greenpeace.

Chcę pomagać migrantom i migrantkom, działać na rzecz _____ (integracja społeczna) i _____ (antydystryminacja). Skontaktuj się z Fundacją Centrum Badań Migracyjnych, która prowadzi w Poznaniu punkt Migrant Info Point.

Chcę pomagać _____ (zwierzęta) ze schroniska. Zorganizuj w swojej szkole zbiórkę. Listę potrzebnych produktów znajdziesz na stronie internetowej schroniska dla zwierząt w Poznaniu.

ZADANIE 6

Wanda Błęńska była lekarką. Specjalizowała się w medycynie tropikalnej. Jak nazywają się specjalistki innych działów medycyny? Wpisz formy żeńskie, czyli **feminatywy**.

neurolog/**neurołożka**

kardiolog/_____

alergolog/_____

reumatolog/_____

laryngolog/_____

diabetolog/_____

chirurg/_____

internista/_____

okulista/_____

ortopeda/_____

specjalista/_____ medycyny tropikalnej

lekarz rodzinny/_____

Czy widzisz jakieś reguły? Uzupełnij zdania.

Jeśli rzeczownik w formie męskiej zakończony jest na:

- log, to forma żeńska kończy się na _____,
- g, to forma żeńska kończy się na _____,
- a, to forma żeńska kończy się na _____,
- rz, to forma żeńska kończy się na _____.

ZADANIE 7

Pseudonim to nieprawdziwe imię, nazwisko lub nazwa jakiejs osoby. Używany był często w czasie wojny, kiedy ktoś działał w konspiracji. Jednym z pseudonimów Wandy Błęńskiej była „Szarotka”. To nazwy rośliny, która ma białe kwiaty. Występuje na terenach górskich.

Czy znasz polskie nazwy kwiatów? Wpisz nazwy z ramki.

~~pierwiosnek~~ róża przebiśnieg żonkil niezapominajka konwalia
pelargonja słonecznik mak orchidea lilia wodna

mały, biały, kwitnie wczesną wiosną – **pierwiosnek**

żółty kwiat, ma jadalne nasiona, jest jednym z symboli Ukrainy – _____

mały, biały kwiatek, kwitnie nawet w lutym – _____

kwiat, który rośnie w zbiornikach wodnych (stawach, jeziorach) – _____

czerwony kwiat, rośnie na polach – _____

jest żółty, inna nazwa to narcyz – _____

popularny kwiat balkonowy – _____

małutki, niebieski kwiatek – _____

egzotyczny kwiat, inna nazwa to storczyk – _____

ma kolce – _____

ma białe kwiatki, które przypominają dzwoneczki – _____

Jakie są twoje ulubione kwiaty?

Moje ulubione kwiaty to _____

ZADANIE 8

Hodowanie i pielęgnacja roślin w domu składa się z wielu etapów. Ponumeruj je we właściwej kolejności.

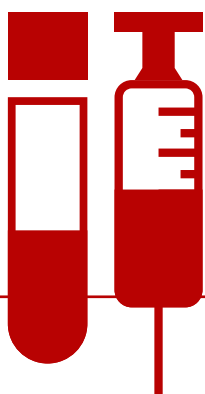
- 1** Kupujemy doniczkę i ziemię.
- _____ W ziemi umieszczamy nasiona, cebulkę lub pęd.
- _____ Stawiamy doniczkę z rośliną w odpowiednim miejscu. Musimy wiedzieć, czy potrzebuje dużo światła.
- _____ Jeśli doniczka jest za mała – przesadzamy roślinę do większej.
- _____ Pierwszy raz podlewamy.
- _____ Regularnie podlewamy.
- _____ Wilgotną szmatką usuwamy kurz z liści.

ZADANIE 9

Często pseudonimy przyjmują też artyści. Połącz pseudonim z prawdziwym imieniem i nazwiskiem oraz informacją.

A	Bolesław Prus		Stefani Joanne Angelina Germanotta		brytyjski wokalista urodzony na Zanzibarze
B	Freddie Mercury		Norma Jeane Mortensen	A	polski pisarz
C	Marilyn Monroe		Jan Lesman		amerykańska aktorka
D	Marc Chagall		Melissa Viviane Jefferson		francuski malarz, Żyd, urodzony w Białorusi
E	Jan Brzechwa	A	Aleksander Głowacki		amerykańska raperka
F	Lizzo		Mojsza Zacharowicz Szagałow		amerykańska piosenkarka
G	Lady Gaga		Farrokh Bulsara		polski poeta

ZADANIE 10

W Zadaniu 1. pojawił się cytat: „Trzeba pielęgnować swoje wznioste marzenia, nagromadzić ich tyle, żeby starczyło na całe dorosłe życie i nie przyjmować <nie> za ostateczną odpowiedź”. Jak rozumiesz te słowa Wandy Bieńskiej?

Poniżej zapisz swoje 3 największe marzenia:

1. _____

2. _____

3. _____

Czy już zrobiłeś/zrobiłaś coś, żeby się spełniły?

ZADANIE 11

Do nazw afrykańskich stolic dopisz nazwę kraju. Uważaj na gramatykę.

Kampala to stolica *Ugandy*

Kair to stolica _____

Dakar to stolica _____

Kinsza to stolica _____

Rabat to stolica _____

Tunis to stolica _____

Pretoria to stolica _____

Spójrz na mapę Afryki w wersji online (np. Google Maps).

Wyobraź sobie, że jesteś w Kampali.

Do której z wymienionych wyżej stolic jest najdalej, a do której najbliżej?

Z Kampali najbliżej jest do _____ – to _____
(3489) kilometrów.

Najdalej z Kampali jest do _____ – to _____
(8121) kilometrów.

Następnie sprawdź, ile kilometrów jest z Poznania do miasta Buluba, gdzie pracowała lekarka. Ten dystans to _____ kilometrów.

Sprawdź na mapie, jak wyglądałaby dziś podróż z Poznania do Buluby. Ile czasu by zajęła? Uzupełnij zdania.

Najpierw trzeba się dostać z Poznania do Kampali.

Najłatwiej podróżować samolotem. Trzeba się przesiąść _____ razy:

w _____.

Podróż zajmuje _____ godzin.

Następnie w Kampali trzeba wynająć samochód.

Podróż autem do Buluby zajmuje niecałe _____ godziny
_____ – to tylko _____ kilometrów.

ZADANIE 12

Wanda Błęńska próbowała znaleźć szczepionkę na trąd. To się jej niestety nie udało. Na inne choroby można się zaszczepić. W Polsce niektóre szczepienia są obowiązkowe. Inne tylko zalecane. Uzupełnij tekst nazwami chorób. Uważaj na gramatykę.

Dzieci są szczepione w pierwszej dobie po urodzeniu przeciw **wirusowemu zapaleniu wątroby typu B** (wirusowe zapalenie wątroby typu B). Dostają też szczepionkę na _____ (gruźlica). W pierwszym roku życia są szczepione na _____ (błonica), _____ (tężec), _____ (krztusiec), _____ (polio). Otrzymują szczepionki przeciw _____ (rotawirusy) i _____ (pneumokoki) oraz Hib – jednej z _____ (bakteria). Między drugim a dziewiętnastym rokiem życia dzieci i młodzież przyjmują dawki przypominające niektórych szczepień. Dodatkowo są jeszcze szczepione na _____ (odra), _____ (świnka), _____ (różyczka). Inne szczepionki nie są obowiązkowe, tylko zalecane – np. przeciw _____ (grypa), _____ (ospa wietrzna), _____ (meningokoki). W Polsce obowiązkowe są też szczepienia zwierząt. Na przykład raz w roku trzeba szczepić psa przeciw _____ (wścieklizna).

ZADANIE 13

Określenie „szczepionka przeciwtrądowa” zawiera w przymiotnik, który oznacza, że zapobiega ona trądowi.

Poniżej znajdziesz inne przymiotniki, które zawierają przedrostek przeciw-. Uzupełnij zdania. Uważaj na gramatykę.

przeciwgrypowy

Muszę iść do apteki – nie mam w domu leków **przeciwgrypowych**.

przeciwzmarszczkowy

Niestety, nie mamy w ofercie tego kremu_____.

przeciwwczuleniowy

Leki na alergię działają_____.

przeciwbólowy

Nie mogę brać tego leku_____ – mam na niego alergię.

przeciwłupieżowy

Musisz używać szamponu_____.

przeciwpożarowy

Gaśnicę można kupić w sklepie ze sprzętem_____.

ZADANIE 14

Wanda Błęńska otrzymała stopień podporucznika. W wojsku istnieje hierarchia stopni. Ponumeruj stopnie wojskowe – od najwyższego do najniższego.

_____ podporucznik

_____ pułkownik

_____ major

1 generał (w marynarce – admirał)

_____ kapitan

_____ sierżant

_____ szeregowy

_____ chorąży

_____ podpułkownik

_____ kapral

_____ plutonowy

_____ porucznik

ZADANIE 15

Tytuł Poznaniarki Stulecia został nadany Wandzie Błęńskiej przez mieszkańców i mieszkanki Poznania. Oddawali oni swoje głosy w plebiscycie „Równe babki”, który został ogłoszony z okazji stulecia przyznania kobietom praw wyborczych.

Kto był nominowany poza lekarką? Dopisz, kim są/były te poznaniarki. Jeśli ich nie znasz – poszukaj informacji w internecie.

lekarka	poetka	dyrygentka	malarka	chirurgka	archeolożka
historyczka	nauczycielka sztuki	polityczka			

Wanda Błęńska – **lekarka**

Maria Wicherkiewicz – _____

Agnieszka Karłowska-Kamzowa – _____

Agnieszka Duczmal – _____

Zofia Sokolnicka – _____

Kazimiera Iłakowiczówna – _____

Maria Siemionow – _____

Hanna Kóčka-Krenz – _____

Konstancja Swinarska – _____

Bibliografia [dostęp online: 19 i 20.04.23 r.]:

Kisiel B., *Plebiscyt „Równe Babki”. Wybieramy Poznaniarkę Roku oraz Poznaniarkę Stulecia! Kto został nominowany?*, „Głos Wielkopolski” 22.11.2018
<https://tiny.pl/wb5pm>

Nowicki D., *Bez nagrody dla Poznańskiego Wolontariusza Roku*, „Gazeta Wyborcza” 12.01.2021,
<https://tiny.pl/wb5p7>

lic/ bos, *Poznańskie uroczystości z okazji 100. urodzin Wandy Błęńskiej*, *Dzieje.pl* 14.07.2016,
<https://tiny.pl/wb5pc>

Patronka, Piątkowska Szkoła Społeczna, <https://www.pss.poznan.pl/patronka>

Poznański Wolontariusz Roku 2021, *Poznan.pl*, <https://tiny.pl/wb5pn>

Program szczepień ochronnych w 2023 r., *szczepienia.info*, <https://tiny.pl/wb5ps>

rpo/ jbr, *W wieku 103 lat zmarła dr Wanda Błęńska*, *Dzieje.pl* 14.07.2016, <https://tiny.pl/wb5pb>

Wanda Błęńska, *Cyfrowa Szkoła@ Wielkopolska 2020*, <https://tiny.pl/wb5lh>

Wanda Błęńska, *Wielkopolski Urząd Wojewódzki w Poznaniu*, <https://tiny.pl/wb5lx>

Znamy poznańskich Wolontariuszy Roku, *Poznan.pl* 29.11.2019, <https://tiny.pl/wb5lw>

Znamy poznańskich Wolontariuszy Roku, *Poznan.pl* 9.12.2022, <https://tiny.pl/wb5l9>